

بنام خدا

سخنی با خوانندگان

به مناسبت آغاز دومین سال انتشار مترجم

یک سال از انتشار مترجم گذشت. به این مناسبت لازم دیدیم نکاتی را درباره گذشته و آینده مترجم با دوستان مترجم که در سال گذشته با نامه‌های محبت آمیز خود ما را دلگرم کردند در میان بگذاریم. بعد از انتشار اولین شماره مترجم خاصه قبل از آن، بسیاری از دوستان نگرانیهای خود را پنهان نمی‌کردند: آیا آنقدر گفتمی درباره ترجمه هست که مجله‌ای به آن اختصاص یابد؟ آیا در مترجم قرار است همان حرفهای کلی و کم فایده درباره ترجمه تکرار شود؟ آیا مترجم که مجله‌ای "شهرستانی" است این بخت را خواهد یافت که در سطح ایران شناخته شود؟ آیا مترجم نامدار و صاحب نظران ترجمه در آن چیزی خواهند نوشت؟ خلاصه پیش‌بینی بسیاری از دوستان این بود که مترجم همچون بسیاری از مجلات دیگر "دولتی مستعجل" خواهد داشت.

اولین شماره مترجم سرعت نایاب شد و متعاقب آن سیل نامه‌ها و ابراز محبت‌ها سرازیر شد. از این نامه‌ها دریافتیم که علاقه‌مندان مباحث ترجمه در کشور بسیارند و نباید آنها را به مترجمان و دانشجویان رشته‌های زبانهای خارجی محدود کرد، هرچند اگر مخاطبان مترجم محدود به همین دو دسته نیز باشند، باز جمعیت کثیری هستند. شماره‌های بعدی نیز با استقبال روزافزونی روبرو شد، چنان‌که مجبور شدیم تیراژ مجله را افزایش دهیم.

استقبال غیرمنتظره از مترجم را تا حد زیادی به حساب نبود مجله‌ای ویژه مباحث ترجمه می‌گذاریم. البته، چنان‌که در سرمقاله شماره اول گفتیم، مباحث عام ترجمه بطور پراکنده در مجلات و کتب مختلف به چاپ می‌رسد، اما این مباحث طبعاً نه نظام‌مند و پیوسته است و نه تخصصی. اساساً مباحث فنی بخت و زمینه مطرح شدن نمی‌یابند. در نتیجه ارتباط منظمی میان علاقه‌مندان به مباحث ترجمه وجود نداشت و تجریبات انتقال نمی‌یافت. مترجم در چنین خلأیی انتشار یافت.

و اما درباره چارچوب کارمان، علاقه‌مندان به مباحث ترجمه را به سه گروه عمده می‌توان تقسیم کرد. برخی به خواندن یا نوشتن مقالاتی نظری "درباره" ترجمه علاقه‌مندند. برخی از مباحث علمی ترجمه بیشتر استقبال می‌کنند. برخی نیز هنوز در مراحل اولیه کارند و خود را نیازمند تعلیم می‌بینند. البته این تقسیم‌بندی جامع و مانع نیست و صرفاً بیانگر وسعت طیف علاقه‌مندان به مباحث ترجمه است. ما ضمن تفکیک

گروه‌های مختلف علاقه‌مند به مباحث ترجمه، چارچوب کار خود را به نحوی تعیین کردیم که خود را به گروهی خاص محدود نکنیم و تا حد امکان این طیف گسترده دارای علایق مختلف را حفظ کنیم. بدیهی است برای مجله‌ای تخصصی نه مطلوب است و نه ممکن که چنین طیف گسترده‌ای را مخاطب قرار دهد و همه آنان را راضی کند. هر تلاش و توفیق در این زمینه صرفاً نسبی است.

در کشور ما بحث دربارهٔ ترجمه، چه از دیدگاه زبانشناسی و چه از دیدگاه ادبی، جایگاهی مستقل نداشته است و در محافل علمی و حرفه‌ای نوعی تجمل به شمار می‌آمده است. هر چه در کار عملی ترجمه توفیق کمی و کیفی داشته‌ایم، در زمینهٔ نظریهٔ ترجمه و نیز یکی از کاربردهای عملی و سودمند آن یعنی آموزش ترجمه عقب بوده‌ایم. با توجه به نیاز روزافزون به مترجمان توانا در زمینه‌های مختلف علمی و فرهنگی دیگر نمی‌توان و نباید چشم به معدود افرادی بدوزیم که با پشتگرمی به ذوق و دانش خود یا با استفاده از روش آزمایش و خطا مترجم می‌شوند. ما در مترجم ضمن پرداختن به مباحث نظری و عملی ترجمه، از مباحث آموزشی ترجمه غافل نبوده‌ایم، بطوری که می‌توان گفت مترجم اساساً زبان و بیان و دیدی آموزشی پیدا کرده است. در سرمقالهٔ اولین شماره می‌خوانیم: "ما به کلیهٔ مباحثی که به نوعی به ترجمه مربوط می‌شود و برای مترجم، محقق ترجمه و مدرس ترجمه ارزش عملی دارد، علاقه‌مندیم. کوشش ما این است که نه مفتون نظریه بشویم و نه مجذوب عمل، بلکه در ارائه مباحث نظری و عملی ترجمه، تعادل را حفظ کنیم. مباحث نظری را تا حد امکان به صورت خلاصه شده و بدور از پیچیدگیهای فنی و کلی‌گویی و برحسب اولویت مطرح می‌کنیم. طرح مباحث عملی نیز به زبان و بیانی خواهد بود که برای مترجم تازه‌کار، فایده آموزشی داشته باشد."

در یک سال گذشته، تا حدی که در توانمان بود با برخی از مترجمان و صاحب نظران ترجمه تماس گرفتیم و آنان را به همکاری دعوت کردیم. با هر کس که تماس گرفتیم از ما که برای او ناشناس بودیم با گشاده‌رویی استقبال کرد. در دیار ترجمه‌گویی همه یکدیگر را می‌شناسند. به تجربه دریافتیم که انسانیت و تواضع آنان که به هنر شریف و انسانی ترجمه دل بسته‌اند، بیشتر از هنری که دارند انسان را به تحسین وامی‌دارد. البته زمانی درازتر لازم است تا مترجم و اهدافش برای همه عزیزان صاحب نظر در سراسر ایران شناخته شود. اما دیگر از محبت کسانی که خود در مکتب ترجمه شاگردی کرده و اینک در مقام مترجمی گرانبقدر مشتاق انتقال تجربهٔ خود به شیفتگان این هنر والایند، نومید نیستیم. امیدواریم همه دست‌اندرکاران صبور ترجمه که عهده‌دار انتقال فرهنگ انسانی هستند، مترجم را مجلهٔ خود بدانند و ما را به هر طریق که می‌توانند در ادامه راه یاری دهند. این را نیز بگوییم که در انتخاب مقالات هیچ انحصاری در کار نبوده و نخواهد بود. این سخن را اصل کار خویش قرار داده‌ایم که هر سخن دربارهٔ ترجمه، به شرط مفید بودن، سخنی است که از هر کس با منت می‌پذیریم و با افتخار نشر می‌دهیم.